

De oorlog in Irak heeft nu ook Broadway bereikt

Toneelstuk over politieke tegenstellingen tussen Groot-Brittannië en de Verenigde Staten

In het Broadway-stuk 'The Vertical Hour' confronteren acteurs Julianne Moore en Bill Nighy elkaar met transatlantische politieke gevoeligheden. „Niets doen is makkelijker dan iets doen.”

Door onze correspondent
Freek Staps

NEW YORK, 9 DEC. Sommige gevechten zijn zo lekker overzichtelijk. Man tegenover vrouw. Journalist tegenover academicus. De 'bevrijding' tegenover de 'invasie' van Irak. Amerikaanse tegenover Brit. „Vergeet niet dat jullie nog bezig een imperium op te bouwen”, zegt de Brit, „terwijl wij er net een ontmanteld hebben”.

Vorige week ging op Broadway *The Vertical Hour* in première, een toneelstuk dat politieke tegenstellingen ontleedt en persoonlijke verschillen uitvergroot. Het stuk was al maanden voor opvoering veelbesproken. Zo vaak haalt de oorlog in Irak Broadway niet.

Zo vaak haalt een serieus stuk Broadway überhaupt niet. Van de vijftien nieuwe voorstellingen die de laatste drie maanden van het jaar in première gaan, vallen de heropvoeringen van de musicals *A Chorus Line* en *Les Misérables* en een Disney-versie van *Mary Poppins* op. *The Vertical Hour* lijkt een categorie op zichzelf: twee uur converseren op niveau, zonder dansjes om de boel op te fleuren.

Degelijke stukken om de hoek van Times Square, het centrum van plat vermaak – het blijft wennen voor de bezoekers. Alleen al het vermoeden van een poging tot humor is meer dan voldoende voor de zaal om in lachen uit te barsten, ook al is het ongepast. Zo hebben de personages Oliver en Nadia een stevig gesprek over haar belevenissen als oorlogs-correspondente. Hij constateert dat zij „pijn lijdt”. Het publiek reageert alsof het naar slapstick kijkt, terwijl het beter zou moeten weten.

De Britse toneelschrijver David Hare maakte vorig jaar al naam in New York met zijn toneelstuk *Stuff Happens*. De titel is de letterlijke reactie van toenmalig minister Rumsfeld op het geplunder in Bagdad. Het stuk was een poging de gesprekken te reconstrueren tussen president Bush en zijn staf, voorafgaand aan het Irak-avontuur – in die term kunnen de beide personages uit *The Vertical Hour*

Julianne Moore en Bill Nighy in 'The Vertical Hour', geregisseerd door Sam Mendes (Foto AP)

zich vast vinden.

Na *Stuff Happens* schreef Hare *The Vertical Hour*. Daarin laat hij opnieuw open of de oorlog zinnig is of niet, ditmaal in een confrontatie tussen een voormalig oorlogscorrespondente in Sarajevo (Julianne Moore). Zij, inmiddels hoogleraar aan

Yale en uitgenodigd op het Witte Huis, wordt op een korte vakantie met haar verloofde geconfronteerd met haar schoonvader in spe, een Britse huisarts (Bill Nighy). Als huiskamerdeskundige is hij sceptisch over de politiek die zij nu zo hartstochtelijk bedrijft. „Ik heb wel een

knop 'vaderlandsliefde'”, geeft de arts schoorvoetend toe. „Maar ik ben heel kieskeurig over wie erop mag drukken. Politici in ieder geval niet.”

De transatlantische politieke gevoeligheden hadden nauwelijks explicieter gemaakt kunnen worden. „Ik twijfel er niet

aan dat jij de telefoon moet opnemen als de president belt. Als mijn premier van zich laat horen, laat ik hem gewoon overgaan.”

De Brits-Amerikaanse tegenstellingen in en om het stuk lijken oneindig. Regisseur is de Brit Sam Mendes, die een Oscar

won met – hoe toepasselijk – de film *American Beauty*.

Mannelijke hoofdrolspeler Bill Nighy lijkt na een leven vol vluchtelingen dit jaar zijn artistieke rust te hebben gevonden. Na verslavingen en tweederangsrollen kwam de grote bekendheid voor Nighy pas in 2004, als rockster-op-leeftijd in de kerstfilm *Love Actually*.

Op Broadway maakt zijn rijzige lijf continu houterige bewegingen die zijn spillebenenpostuur benadrukken. Stil staan, stilzitten, hij kan het niet. Het past bij zijn personage, de man die zoveel vrouwen wist te verslinden dat hij er per ongeluk een de dood injoeg. Nu houdt hij zich op het Britse platteland afzijdig van de maatschappij, maar ergert zich aan de wereld.

Geen genuanceerd personage misschien, maar de arts wordt toch neergezet als redder van zijn tegenspeelster. De titel van het stuk refereert aan de tijdspanne die een medicus heeft na een ongeval om in te grijpen.

Julianne Moore straalt in een enorm contrast met Nighy zoveel rust uit, dat je je afvraagt of regisseur Mendes haar wel het verschil heeft uitgelegd tussen met een gezicht van porselein acteren voor een camera die elke beweging uitvergroot en het toneel, waar gebaren in de verte verdwijnen. Als viervoudig Oscar-genomineerde (waaronder voor *The Hours* en *Boogie Nights*) is ze misschien een garantie voor een maandenlang uitverkochte zaal, maar de critici kenden deze week geen mededogen. „Een verpletterende teleurstelling” (*Newsday*). Wat zij inbrengt „is niet genoeg voor het theater” (*The Los Angeles Times*). „Ze is verkeerd gecast. [...] Meneer Nighy veegt de vloer met haar aan” (*The New York Times*).

De minst subtiele recensie van het stuk komt van de invloedrijke tabloid *New York Post*: „Het is altijd zo vermakelijk dat Engelse toneelschrijvers geen verschil zien tussen het politieke en het persoonlijke”. Moore lijkt dat onderscheid zelf ook niet te onderkennen, wanneer haar personage zegt dat „niets doen zoveel makkelijker is dan iets doen”. Ze bedoelt het politiek. Maar als toeschouwer kun je alleen maar bang zijn dat de actrice zich die tekst persoonlijk heeft aangetrokken – en dat ze daarom zo weinig geestdriftig overkomt. Ook al liggen de tegenstellingen voor het oprapen.

T/m 28/3, Music Box Theatre, New York.
www.music-box-theatre.com